

Prædiken af Morten Munch

2. søndag efter trinitatis, d. 17/6-2012

Tekst: Luk 14,25-35

TÆNK AT LIVET KOSTER LIVET

- noget om troens omkostninger

Dåben til Jesu død

Det er radikale ord, vi hører i dag om at bære sit kors og give afkald på sit liv, men de indeholder egentlig ikke noget nyt i forhold til enhver kristen dåb. Den er tilsvarende radikal.

Dåben begynder med en korstegnelse for den døbttes ansigt og bryst som et vidnesbyrd om, at personen skal tilhøre Kristus og ikke bare tilhøre sig selv og sit relationsnetværk og leve sit eget liv.

Den døbte er defineret af noget, der er større end vedkommende selv og går forud for alle andre og alt andet. – Den døbte defineres i relation til universets herre, skaberen af alt liv.

Martin Luther siger om dåben: "Så længe vi lever, skal vi gøre det, dåben peger på, at dø og opstå med Kristus...Det som dåben betyder skal opluge hele dit liv, legeme og sjæl...Så er vi aldrig uden dåbens tegn og det, dåben peger på".

At dåben opluger hele livet, blev før i tiden synliggjort ved fuld neddykkelse i vand – det kan man stadig opleve i nogle kirkesamfund – men traditionen ændrede form i det kolde nord, hvor nedsænkning i koldt vand i uopvarmede lokaler let kunne gøre børnene syge.

Men sagen står tilbage: At dåben forkynder en *ombrydning* af det gamle livsmønster og selvlivet med henblik på en *genfødsel*, som det også hedder i dåbsritualet – en åndelig fødsel der på mystisk vis knytter sig til den døbtes forening med Jesus Kristus i hans død og opstandelse.

Livsvejen og frihedsvejen går for Jesu disciple gennem død til liv, sådan som det også gjorde det for Jesus selv – det er den eneste vej til discipelskab og kristen identitet. Derfor er dåben indgangstegnet.

Omkostningerne klargøres fra starten

Køber man en mobiltelefon, er der ofte en forskel på den pris, der først springer i øjnene og slutprisen, inden alt det med småt er læst vedr. abonnement, bindingsperiode og forskellige tillæg. Der kommunikeres et dobbelt budskab.

Sådan taler Jesus ikke. Han er fra starten tydelig omkring omkostningerne ved at følge ham – han lægger kortene åbent på bordet.

Han opfordrer potentielle disciple til at regne på slutprisen fra begyndelsen, ligesom når man bygger et hus eller en konge drager i krig.

Der er ingen dobbelte budskaber eller dobbelt standard. Ingen skjult agenda

Jesus havde fællesskab med alle, havde omsorg for alle, helbredte alle der kom til ham, åbnede gudsriget for alle – og samtidig gælder det for alle, at det liv, han har at give, er knyttet til kaldet om at give slip på sig selv – uden det kan ingen være min discipel, siger han.

Det er ens for alle – og står på hoveddøren – mejslet ud i dåbshandlingen, der samtidig tilsiger den døbte hele Guds herlighed, syndernes forladelse, Åndens nærvær og det evige livsfællesskab med Skaberen.

Tekstens skarpe kant – Jesu ord om at hade

Tekstens vel skarpeste kant er Jesu brug af ordet 'at hade' om det med at løsne grebet om alt det, vi hænger fast ved og definerer os ud fra: vore nærmeste og de ting vi ejer og også vort eget liv.

Hvordan kan det overhovedet give mening, at han, som er kærligheden og livet, kan tale om at hade, endda vore nærmeste? Han som sagde, at end ikke fjenden skal vi hade, men elske – og vi skal velsigne dem, der forbander os.

Ordet 'hade' kan i den mellemøstlige sprogsammenhæng, citatet stammer fra betyde to ting: enten det, det gør på vore europæiske sprog: at stå i et fjendtligt forhold til noget, domineret af negative følelser – *eller* (og det passer ind her og i helheden af Jesu budskab): det kan udtrykke et prioriteringsforhold, hvor noget må tilsidesættes for noget andet, som er mere grundlæggende.

Jesus bruger samme talemåde, når han taler om pengenes plads i et menneskes liv: Ingen kan tjene to herrer, man vil elske den ene og *hade* den anden, man kan ikke tjene både Gud og mammon/pengene.

Der er ikke tale om fjendtlige følelser til penge, men det forhold at pengene er underordnet i forhold til det mest grundlæggende: forholdet til Gud.

Når vi spørger: Jamen, kan noget være mere grundlæggende end vore nærmeste og den, vi er allernærmest: os selv - vore tanker, følelser, vilje og drømme? Så er Jesu svar: Ja, Gud er mere grundlæggende – uden ham ville vi slet ikke være her – og uden ham ville der ikke være kærlighed og sandhed.

Du må ikke have andre guder end mig

Det handler med andre ord om det første af de ti bud: Du må ikke have andre guder end mig.

Det er ikke tilfældigt, at det står først – men heller ikke tilfældigt, at det følges op af det fjerne bud: Du skal ære din far og din mor (som værn om de nære relationer).

Vi skal *tilbede* Gud som den ultimative oprindelse til livet – vi skal *ære* de mennesker, vi kommer fra. Der er en vigtig forskel, og ombyttes tingene går der kludder i relationerne.

Jesus sammenfatter alle budene i kærlighedsbuddet om at elske Gud og vor næste som os selv. Og han nægter at sætte grænse for, hvem vor næste er. Guds kærlighed gælder vore nærmeste og de fremmede.

Jesus trækker kærlighedsbuddet så langt, at vi også skal elske vore fjender.

Jesus nævner tilgivelse og forsoning som kendetegn på hans disciple – salige er de, der stifter fred - også det forhold trækkes ud over de almindelige grænser, når Jesus ikke vil vedkendes nogen øverste grænse for, hvor mange gange vi skal tilgive.

Men den slags discipelliv er vi ikke frie til at leve, hvis vi er bundet ind i alle mulige familiære og kulturelle hensyn, der ud fra skik og brug og tidligere erfaringer definerer hvem vi må være venner med, og hvem vi ikke må være venner med.

Jesu ord om, at alle disse hensyn må underordne sig Kristus-forholdet, er talt ind i et meget kollektivt samfund. Selv om vi i dag lever i et mere individuelt samfund med større frihed til den enkelte, er også vi på mange måder reguleret af, hvad andre siger og tænker, af moden, af tidsånden, af medierne, af sociale mønstre, af familieforhold på godt og ondt.

I forhold til alt det, der vil være medbestemmende i vore liv, siger Jesus, at en discipel må tage korset op (det er et dødsinstrument) – dvs. være villig til at give slip på sit eget liv for at gribe om det, der er så meget større: Guds opskrift på livet – hans kærlighed og retfærdighed.

Jesus vil ikke bruges og passes ind

Jesu ord viser os, at han ikke vil bruges efter vort forgodtbefindende – passes ind i et lille hul i kalenderen – gelejdes nænsomt ind i et hjørne af vore drømme og ambitioner.

Sådan kan vi gøre med den inspiration, vi får fra filosoffer, religiøse ledere, kunstnere, musikere osv., *men* sådan kan vi *ikke* gøre med ham, som er den første og den sidste – oprindelsen til alt – den der er herre over liv og død og alene lever i kraft af sig selv.

Det egentligt anstødelige - men også det store og befriende i Jesu ord - ligger i, at de peger tilbage på, hvem han er / hans identitet som Guds Søn.

Når vi omfavner ham som Guds søn i hans enhed med Gud Fader, falder ordene på plads og giver mening i deres radikalitet (det betyder ikke, at de ikke stadig har kant, for det har de).

Kærlighedens rette rækkefølge

I lyset af det, jeg har sagt indtil nu, skulle det gerne stå klart, at det at hade sig selv ikke har noget at gøre med det, vi i moderne og psykologisk forstand kalder 'selvhad' og lavt selvværd.

Den, der kæmper med selvforagt, er jo netop optaget af sig selv – og Jesus taler om det modsatte – at være sat fri fra sig selv – til at elske som Jesus elskede.

Når kirkefaderen Augustin stiller spørgsmålet (frit gengivet): Hvordan får vi styrke til at tilgive, til at slippe frygten, vokse i mod og handlekraft og transformeres som mennesker?, så svarer han: Ved at forstå kærlighedens sande rækkefølge.

Når kærlighedens lydighed til Gud kommer først, falder de andre relationer på plads uden falske bindinger og forkerte forventninger. For vi får rødder i noget større.

Jesu ord handler ikke om at sætte gode og sunde familieværdier ud af kraft – de værdier bekræftes i kristendommen. Men pointen er, at intet i den skabte verden er absolut.

Kun Gud kan holde til at være gud – det kan mennesker ikke.

At leve i lyset af korset og opstandelsen

Mange steder i verden har det at blive døbt med kristen dåb store konsekvenser i form af forfølgelse, at blive udstødt fra sin familie, udelukket fra de gode jobmuligheder osv.

Sådan var det også i den sammenhæng, Jesus talte ind i. - Og her bliver Jesu ord en både naturlig og nødvendig påmindelse om de omkostninger, troen kan have.

Jesus ved, om nogen, at troen har konsekvenser – han var selv på vej til korset.

Men ikke at forglemme: Han var også på vej til opstandelsen. Det er i det lys, han fik kraft til at kæmpe for det sande og det gode og give sig selv stedfortrædende for verden. Opstandelsen er også disciplens vilkår, ligesom korset.

At tage *sit* kors op lader sig kun gøre i rigdommen fra *Jesu* kors og opstandelse, den rigdom dåben tilsiger os som en fri gave.

Her får vi løfte om Guds kærlighed, vi overøses med hans herlighed og tilgivende trofasthed.

Herfra udspringer håb også for fejlende disciple, der lader sig bære af Guds barmhjertighed ligesom de små børn.

Amen.